

Vallekilde, d.4de Januar 1911

Kære Sanne!

Tak for dit kære brev til jul, nu er vi så igen kommen ind i et nyt år, Gud råder for, hvad det skal bringe. Jeg vil ønske at det for Eder må blive et rigtig godt og velsignet år!

Her går alt, som det plejer, der har kun være ganske få af eleverne hjemme her på skolen i julen, så den er gået forholdsvis stille hen. Jeg vil håbe, I har haft en god jul deroppe, der er altid god jul, synes jeg, hvor der er børn i huset, og dem har I jo en flok af. Hjalmar og Mads sendte mig julekort, jeg håber, de har det godt, de kære drenge. Hilmar Hentze fortalte mig, at han var indbudt til julefest i "Føringafelag", og han har vist også været derinde, men jeg har ikke talt med ham siden. Provst Petersen skulde prædike for dem, og derefter skulde de så holde julegilde, det kunde blive meget fornøjeligt; Hjalmar og Mads har vel nok været med. Ikke fordi de nu er min nærmeste slægt, men jeg synes ikke der var nogen af de andre unge Færinger, der så så godt ud som de to brødre, de var så friske og ungdommelige, hvad jeg savnede hos flere af de andre. Jeg ønsker alt godt for dem, Gud bevare dem og lade dem ikke komme in i noget af det dårlige derinde i den store by.

En nyhed kan jeg da fortælle Dig, nu er Dagny Bentsen bleven forlovet igen; det er med en medicinsk student som hun har lært at kende nede i Vordingborg, hvor hun jo er på husholdningsskole. Han hedder Viggo Stockfleth, andet ved jeg ikke om ham, han var her i julen, men jeg så ham kun på afstand, køn er han ikke, men derfor kan han jo være god. Det var godt om Dagny nu kunde blive lykkelig; det andet tog vist meget på hende. Der blev sagt at han var glad for hjemmet her i Vallekilde, da han er forældreløs og ikke har anden nærmere end en eneste broder. Nu er der Valborg og Signe tilbage, hvordan det vil gå dem, ved man ikke, der er ikke tale om noget for deres vedkommende.

Fra Amerika skal jeg hilse Dig, jeg fik brev både fra Sanne og Marie til jul, de har det, Gud skelov, godt i alle måder. fra Sanne skulde jeg spørge, om Du aldrig vilde skrive til hende, nu syntes hun, det kunde være på tide, at Du skrev lidt til hende. Hun skriver, at der stadig flytter ny Danske til kolonien, så det ser ud til, at den med tiden vil blive stor. Til jul har de fælles juletræ i deres forsamlingshus; der går så alle koloniens kvinder hen i dagene før julen og smykker forsamlingshuset og pynter juletræet, det er meget fornøjeligt. Marie og Sanna skriver begge, at de næsten ikke mærker, de er i Amerika, derude i det fjærne vesten fejres julen på dansk vis ligesom hjemme i det "gamle land". I Amerika mellem selve Amerikanerne mærkes der ikke meget til jul eller i det hele taget de kirkelige højtider.

Færingen er i København i juleferien, jeg tror, han vilde haft meget bedre af at være i fred herude, men han synes vel, det er morsommere at ture derinde. Jeg ser så lidt til ham, men jeg hører lærerne sige, at han er meget skikkelig, men med kundskaber er det småt bevendt. Nu får Du ikke mere denne gang, kære Sanne, Gud give I alle må have det godt! Hiks Din mand og de søde børn, jeg tænker meget på dem, nu er Else snart en stor pige.

Gud i vold! Mange kærlige hilsener fra

Din gamle

Bette faster.

Jeg har glemt at fortælle Dig, at Sigrid vil have, at jeg skal rejse til Liselund igen i vinter, hun har givet mig penge til opholdet og mældt mig ind, uden at jeg vidste det. Jeg er bange for det vil trætte mig for meget, jeg har ikke været så rask i den sidste tid, i går lå jeg hele dagen i sengen, men i dag er det da bedre igen.

Vallekilde, d.6te April 1911

Kære Sanne!

Hvordan mon Du lever, jeg tænker meget på Dig i denne tid; Gud give, alt må være godt for Dig. Nu lider det mod fødselsdagen, og jeg ønsker Dig lykke og alt godt i det nye år, nu fylder Du 35, tænk at Du er så gammel, hvor tiden dog går.

Nu er så skolen sluttet for i vinter, og vi er kommen ind i April, som altid er en rodemåned på en højskole. Det er vel lige dan hos Dig, der er meget at gøre efter en vinters skoletid. Nu længes jeg efter at høre, hvordan I får det til sommer, hvor mange piger mon I får? Povl Hansen fortalte mig, at Hans Andreasen havde meldt en pige ind her på skolen til sommer; P.H. kunde ikke huske navnet, men jeg bilder mig ind, det er hans kæreste. Hvem anden skulde han vel mælde ind. Nu er Kerstine Bukh og hendes mand kommen hjem fra Argentina; han skal være lærer på Ollerup højskole, men han skal først overtage pladsen til November. I sommer skal han på højskolelærerkursuset i Askov. Her på skolen er nu sket den forandring, at Peder Jakobsen er rejst herfra; han er rejst til Ry højskole, hvor han skal arbejde sammen med sin ungdomsven og højskolekammerat Rasmus Bording. Jeg tænkte, at P.J. var tilknyttet til Vallekilde for livstid, men det viste sig nu ikke at være så. Det vil nu vise sig, om samarbejdet vil holde, når det kommer i gang. Musikken og sangen her på skolen taber meget ved hans afrejse.

Nu ventes nok snart Kristian hjem, og så holder han vel snart bryllup. Hvis han kommer til København, vilde jeg ønske, han kom et lille besøg til Vallekilde; han er jo gammel "Vallekilling", Hjalmar og Mads kunde så kommet med, det vilde være fornøjeligt for dem at komme herud, tror jeg.

Nu er den ny amtsmand kommen op til Eder, hvordan mon han er, gør han godt indtryk på folk, og hvad synes I om ham? Er bærentsen på Færøerne endnu, eller er han rejst til Danmark. Er der bleven udnævnt ny fysikus, mon det bliver nogen af de læger, der er deroppe. Jeg har hørt, der skulde være tale om Dr. Matz. Det blev altså Gulak, der blev præst på Suderø; søgte Jakob Dahl ikke, han er da ældre kandidat end G., så det var mærkeligt, at han ikke fik embedet, hvis han da søgte det.

Thurid skrev i sit sidste brev, at det var så slemt med influenza deroppe, når jeg hører om den sygdom, som jo kan være særlig slem ved gamle folk, så kommer jeg altid til at tænke på Din fader; han er jo nu en gammel mand, og hans dage kan snart være talte. Hils ham, når Du ser ham.

Og så må Du nu have farvel for denne gang, kære Sanne! Hils Din mand og Dine søde børn mange gange, og lev så vel, Gud i vold!

Mange kærlige hilsener og ønsker om alt godt for Dig!

Din gamle hengivne

Bette faster

Hvis Du møder Marie Dahl (Hansen) på Din vej, så hils hende fra mig.

Det lille billede bedes Du ikke forsmå til fødselsdagen.

Vallekilde, d.30te April 1911

Kære Sanne og Simon!

Til lykke med Eders lille dreng, det er godt, at det er overstået, Gud give nu, at båd Du, kære Sanne, og drengen må have det godt. Nu har I snart en stor flok, Gud holde sin hånd over dem og lade dem vokse op til alt det som godt er! Det er godt, at det er overstået, inden I igen skal begynde på Eders gærning; jeg så i et blad her, at der var 14, der havde fået understøttelse til at komme på Eders skole, det er da ikke så få; gid det nu må være nogen rigtig gode og flinke piger. Her til skolen er der nok indmeldt 120, det er jo en stor flok, og nu er det snart ved tiden, at de kommer; på Onsdag d. 3die åbnes skolen; så er der færdsel af ungdom på jærnbannerne landet over.

Nu har I så fået den ny amtsmand derop, hvad mon han fører i sit skjød, og hvordan mon folk deroppe bliver fornøjede med ham. Dr. Metz er bleven fysikus, har jeg set. Nu er så Schrøder død, og den urolige sjæl er kommen til hvile; hvem mon der nu bliver sysselmand på Sandø, mon Andreas eller Gunnar Vinther.

Kære venner, denne gang bliver det kun disse få linjer, snart skal I få mere.

Kærlig hilsen til Eder og Eders børn

fra Eders gamle

Bette fæster

Hils Thurid, når I ser hende.

Hils Else og bed hende give sit søskendebarn indlagte brev, hun vil nok gøre det for "abbasystir".

Vallekilde, d.13de August 1911

Kære Sanne!

Tak for brevet, nu havde jeg næsten opgivet håbet om at høre fra Dig mere, men jeg kan jo godt forstå, at Din tid er optagen.

I sommer har I jo også haft fest for Nordmænd; hvordan gik det til; det var vel fornøjeligt, var de på Færøerne i flere dage? For øjeblikke har I jo kultusministeren deroppe har jeg hørt, og justitsministeren har været der, så I har rigtig haft det med ministerbesøg; Du har helt glemt at fortælle mig, hvad Din yngste dreng hedder, jeg har lige siden, jeg hørte, at han var kommen ventet på at høre hans navn, men det har Du som sagt glemt at lade mig vide. Næste gang jeg hører fra Dig, venter jeg, at Du ikke glemmer det. Hvordan lever Kristian, er han snart ved at holde bryllup, eller har han det overstået, det længes jeg efter at høre. Der er ingen, der har fortalt mig noget om hende, han skal giftes med; synes I om hende, og kommer hun til Eder, når hun er i Thorshavn, jeg vilde så gerne høre lidt om hende. Hils Kristian og sig til ham, at jeg venter at høre lidt fra ham en gang. Hvordan mon det går Hjalmar, siden han kom hjem; han sagde, at han tænkte på til en begyndelse at tage plads hos Sigrig Niklassen, når han kom hjem, han er jo også ung endnu til at begynde på sit eget. Der er jo så mange, de kære unge mennesker, mon Zakarias er nogenlunde rask, og Mads han skal vel snart rejse herved igen til sin læsning, hidtil er det jo gået ham godt, og vi håbe, det bliver så fremdeles. Hils ham fra mig, hvis han ikke er rejst, og bed ham skrive at par ord til mig, når han kommer tilbage til København. Jeg glæder mig til at få billedet, Du skrev om, nu er Else og Jakob store, går de i skole, eller læser I selv med dem, det kunde være morsomt at se hele flokken, både Dine og Maries og Johannes lille Leiv; somme tider sidder jeg og regner efter, hvor mange der er i det hele. Det kunde være morsomt at lege med dem "krøka situ á steine" og andre af de gamle lege, vi brugte som børn, er de ved at gå i glemmebogen? Der er jo vokset en hel ny slægt op, siden jeg rejste fra Færøerne, men det er jo også 23 år siden, mange gange kan jeg ikke rigtig få mig selv til at tro, at der er gået så mange år, men jeg behøver jo kun at se mig om her på stedet for at få troen i hænde.

Jeg har i dag været oppe og set et billede Johannes Kragh har malet af Bentsen; det ligner ham fortrinligt, men han er rigtignok kommen til at se gammel og affældig ud. I fjor sommer var Johannes Kragh på Færøerne, var der mon nogen, der så eller hørte noget til ham deroppe. Nu lever vi i den "stille tid", Povl Hansen og Sigrig er ude at rejse og de fleste af pigerne også, og i aften kører hele den tilbageværende besætning til stranden; jeg er glad ved at blive alene tilbage med "Ninnen" og Ingeborg, det er så dejlig roligt. I de første dage af August havde F.F.U.K. Kristelig forening for unge kvinder, et sommermøde her på skolen, selv kalder de det sommerlejr, det var en afdeling fra København af ganske unge piger fra 14 til 18 år. Her på skolen havde de ikke ret meget med dem at gøre udover at give dem mad og drikke; Povl Hansen holdt et foredrag for dem og pastor Wulff et, ellers havde de deres egne. En dag var de i besøg på Fårevejle højskole, og en aften var de indbudt af egnens missionsfolk til en festlig sammenkomst i Skippinge. Ellers synes jeg, de var som andre unge piger i deres alder, ungdom er ungdom, enten de bliver regnede til den ene eller anden retning.

Hils nu Din mand og Dine søde børn, kære Sanne, og hils alle derhjemme. Det er længe siden, jeg har hørt noget om, hvorledes Din fader lever, er han rask? Lev så rigtig vel, og Gud i vold!

Mange kærlige hilsener fra Din gamle

Bette faster

Fra hans fik jeg brev i Juli fra Antwerpen, han skrev, at han havde det godt og bad mig hilse alle.

Du ser vel Thurid ikke så sjældent, så Du vil vel nok give hende indlagte brev.

p.t. Valby, d.2den Novbr. 1911

Kære Sanne!

Tak for Dit kære brev, nu ventede jeg næsten ikke at høre fra Dig mere, men jeg kan godt forstå, at sommeren har været travl for Dig både i en og anden retning. Som Du ser er jeg herinde et lille besøg, og Dit brev modtog jeg her, men nu rejser jeg snart ud igen til Vallekilde, det er jo der, jeg skal være. Når jeg nu kommer derud igen, er Hanne rejst "hjem", hun døde et par dage, efter at jeg var kommen herind og blev begravet sidste Lørdag. Sidste gang jeg var inde hos hende, var jeg klar over, at jeg ikke så hende mere her på jorden, der bliver en tom plads efter hende i Vallekilde, jeg vil savne hende, hun var altid god ved mig, men igen vil savne hende som Bentsen, hun var hans højre hånd, og han kunde ikke undvære hende. I vinter bliver Dagny hjemme hos ham, Signe skal til Askov, men Dagny er jo forlovet, så det bliver nok Signe, der skal være hos ham hans sidste dage; hun forstår også bedste at hygge om ham.

Nu rejser også Kristoffer Andreassen, så der tømmes ud på Solbakken; de skal have en fiskehandel ved Gørlev St.; fiskerskolen er jo nedlagt, så på Vallekilde var ikke noget for dem mere. Gørlev ligger mellem Slagelse og Kalundborg, og der er anneksskirke til Ubberup valgmenighed i Gørlev, og de får altså Koch til præst, og en gammel bekendt af Din mand, Peder Hansen, der en tid var friskolelærer i Vallekilde, er nu friskolelærer der, og det er de glade ved for børnenes skyld. Jeg vil savne dem, nu er der ingen på "Bakken" uden Bennike.

Inden jeg rejste herind, var Eva fra Holbæk i Vallekilde og skulde have en lille ferie og have det godt, men hun er så skrøbelig, at det er en ynke at se hende, og hun blev også syg og måtte ligge hele tiden, medens hun var der. Da hun kom hjem igen til Holbæk, sagde hendes læge, at der ikke var andet råd, end at hun enten måtte på sygehuset i Holbæk eller også på sanatorium; det er strænge kår for dem. Når jeg rejser ud igen til Vallekilde, vil jeg gøre et lille ophold i Holbæk for at høre, hvordan det står til.

Mads her været her ude en gang, mens jeg har været herinde, det er en fornøjelse at se ham, han er så køn, og dygtig er han også; det er jo kun grund til at glæde sig over ham. Jeg venter ham en gang herud, inden jeg rejser. Du kan tro, at Asgeirs kone er rigtig sød, og dygtig er hun også og holder sit hjem nydeligt, det kan Du fortælle Thurid; jeg kan så godt lide hende, hun er sød og god mod mig. Jeg er glad for, at Asgeir har fået hende til kone, hun passer godt til ham. Jeg har besøgt Hjalmar denne gang, han har også en rigtig flink kone, deres hus er som et dukkeskab så nydeligt, men det er også kun de to mennesker, de har ingen børn. Hjalmar er nu inkassator ved søfyrbødernes forbund, så han sejler ikke mere.

De andre har jeg også besøgt, og de har det allesammen helt godt. Om Søndagen spaserer Anna og jeg ind i valgmenighedskirken og hører pastor Clausen, ham kan jeg godt lide at høre; det er jo en temmelig lang spaseretur for os to gamle, men vi klarer den. Hvis vejret bliver godt på Lørdag, har vi tænkt på at gå ud og se "Tjaldur", men derud kommer vi nok til at køre. En dag var vi ude hos Johan Olsen, og der så vi Marie Skylv; hun har jo nylig været på Færøerne, hun så både tyk og fed ud. Sidst jeg så hende "skrei hon úr skravine". Anna beder hilse Dig og Simon mange gange, og så må Du hilse alle derhjemme fra mig, Thurid, Din fader, Kristian og dem alle, Marie og alle hendes. Og så vil jeg ønske I må få en god vinter! Gid Appel kunde og vilde gøre noget for Eder! De

kærligste hilsener til Simon, børnene og Dig selv fra Din gamle
Bette fæster

Jeg har set, at J. Djurhus har vundet sin sag ved højesteret, så det er fastslået, at det er fri næring, at drive apotek på Færøerne.

Kære Sanne og Simon!

Tak for kortet, det glædede mig at høre om end aldrig så lidt fra Eder. Gud ske lov for, at I har det godt. Jeg kunde ønske Eder flere elever, det dobbelte antal var ikke for mange. Gid nu alt må godt for Eder denne vinter! Jeg er så for længe siden kommen herud igen; den samme dag, jeg havde bestemt at rejse, kom der brev fra Sigrid, at de længtes efter mig, og det blev jeg glad ved; somme tider kan jeg ligefrem have fornemmelsen af, at jeg helst måtte blive borte, men det er vel nærmest kun mine egne tanker, når sindet er tungt.

Ja, nu er så Hanne borte, og det er underligt at se Bentsen gå så ene; Dagny og han bor nu ene i det store hus, Signe er på Askov, og Valborg på et af hospitalerne i København. Og nu tænker Ivar Bentsen på at rykke sine teltpæle op; han overtog jo ledelsen af håndværkerafdelingen efter sin fader, og det har gået godt, men I. har aldrig haft rigtig lyst til den gerning, han vil helst være arkitekt og ikke andet. Povl Hansen køber tegnestuerner, og beboelseslejligheden bliver så lejet ud. Der siges, at Ivar vil bosætte sig i Holbæk, og så snart han har fået ordnet sine sager her, vil han bygge derude. Det er vemodigt, at Bentsens navn bliver løsnet fra håndværkerskolen; gamle Bentsen havde arbejdet den op fra bar bund og lagt al sin kærlighed ind i det arbejde, så det kan ikke være andet, end at det må være med en følelse af vemod, han set Ivar rejse. Bare det nu må gå ham godt, han har allerede en stor familie, 5 børn, og der kan jo altid ventes flere. Der er sket store forandringer her i løbet af de sidste år. Det er muligt, at gamle professor Frederiksen, der har skrevet bøgerne, "Den personlige skole" og "Med et barn ved min side", vil flytte herud at bo, og han vil så leje Ivars lejlighed. Han har haft en stor latin og realskole i Ordrup, men den er nu nedlagt; og da han var herude og talte ved efterårsmødet blev han så indtaget i Vallekilde, at han vil have sit alderdomshjem herude. Bare han må blive tilfreds, når han kommer herud og skal leve hverdagslivet.

Nu skal vi snart begynde på Dcbr., og så lakker det mod jul, de sidste uger før jul går altid hurtig, en ved ikke, hvor de bliver af. Det er det glædelige ved juletiden, at vi så igen går den lyse tid i møde, nu er det mørkt, næsten ingen dag, når vejret er skyet og tåget, og endnu mørkere er der vel oppe hos Eder. Det ser ikke ud til, som vejret nu er, at vi skal få hård vinter her; vi har haft overordentlig dejligt vejr i år.

Lidt æbler sender jeg til at fornøje børnene med, årsskriftet til Dig, og så lægger jeg et lille emalieret krus, som jeg en gang har købt, i kassen; det kan Bergljot have at drikke af, det går ikke i stykker, om det falder på gulvet. Det var trist for Marie Dahl, at hun skulde miste sin lille dreng, men han var vist skrøbelig fra fødselen af.

Mon I har set Mourits Vinther, siden han kom hjem igen; han har jo været her i Danmark i efteråret og var også herude et lille besøg, det var helt morsomt at tale med ham, han ligner sig selv fra gamle dage, Nu er jo Nichels og han storkøbmænd deroppe.

Nu vil jeg ønske, I må få en rigtig glædelig og velsignet jul og et godt nytår! Hils alle de søde børn fra abbasystir, og Simon og Du får så de bedste og kærligste hilsener fra Eders hengivne Bette faster.

Kære Sanne!

Tak for Dit kære brev og billedet, det er så dejligt; lille Bergljot er aldeles henrivende. Jeg har tit tænkt på, hvordan det kan være, at jeg synes, at børn er meget kønnere nu, end de var i tidligere tid, jeg tænker, det ligger i, at de får en bedre behandling nu, end de fik før i tiden; børn blev så frygtelig mishandlede i ældre tid og gik så meget for lud og koldt vand. I aften er ungdommen samlet hos Ivar Bentsen, det er så underligt at tænke på, at det er sidste gang, det sker. Jeg har jo fortalt Dig, at I.B. flytter fra Vallekilde. Her sker så mange forandringer, og det føles mest af os gamle, som kommer til at føle os mere og mere ensomme. Jeg håber I har haft en god jul hjemme hos Eder, kære Sanne, mon nogen af eleverne holdt jul hos Eder, her rejste de fleste, og de kommer som sædvanlig første hjem til Helligtrekongersaften, så får de jo deres juletræ. I dag fik jeg kort fra Marie fra Amerika, de har det, Gud ske lov, godt derovre; jeg venter også at høre fra Sanne. Fra Hans har jeg haft brev fra Antwerpen, han havde det godt.

Marie sendte mig et kort med Din fader med lille Thorstin på skødet, nu ser han gammel ud, men han er jo også fyldt 75, og så ved vi jo, at et menneske har levet sin længste tid. Nu skulde han snart have lov til at holde op med sit arbejde i Vågsbotn og hvile sig på sine gamle dage, han har slidt mere end de fleste. Her har der været sygdom til huse i julen; Ejlfik fik lungebetændelse et par dage før jul og var til at begynde med ikke så lidt syg; men nu har han det heldigvis bedre. Det er hans fødselsdag første juledag, og det var lidt strængt for ham at ligge i sengen den dag i stedet for, om han plejer, at fornøje sig sammen med sine jævnaldrende. Jeg håber alle Dine var raske til jul, kære Sanne.

Hils Din broder Zakarias fra mig og spørg ham, om han ikke, som han tidligere har gjort, kan og vil skaffe mig en fartplan en gang ved lejlighed. Går det så nogenlunde med hans helbred, ham tænker jeg meget på. Hils også Hjalmar, jeg vil ønske for ham, at det må gå ham godt, tak ham for julekortet jeg skal skrive til ham senere, denne gang får jeg ikke tiden til at slå til. Hils så Din mand og alle de dejlige børn.

Gud give, I må få et godt nytår! Ja, kære Sanne, Gud give ”nytåret må henskride i Jesu navn”.

De kærligste hilsener til Dig
fra Din gamle
Bette faster